

Krakowski alfabet EKOrEWOLUCJI

2020-04-23

Utworzony w 2015 r. Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie od początku swego istnienia popularyzuje trend powrotu do natury, od której w minionych dekadach zdecydowanie się oddaliliśmy. Zielony alfabet ekorewolucji to pomysły, działania i drogi, których wybór pozwoli nam na nowo odkrywać przyrodę wokół nas.

Aleksandra Mikolaszek

A – arbotagi – to pewnego rodzaju karty zdrowia przedstawiające wszystkie informacje na temat drzewa. Tabliczki montuje się na wysokości 2,50–2,80 m na pniu, przypinając je specjalną szpilką arborystyczną, która nawet po długim czasie nie wrasta w drzewo. Tak oznakowane drzewa są inwentaryzowane poprzez wprowadzenie do systemu informatycznego, za pomocą którego od 2017 r. zlecane są wszystkie prace dotyczące utrzymania zieleni wysokiej w mieście. Arbotagi pozwalają więc na sprawne zarządzanie i opiekę nad drzewostanem.

B – bioróżnorodność – to wszystkie formy życia, które nas otaczają i dzięki którym funkcjonują całe ekosystemy. Bardzo ważne jest, aby wzmacniać ją w miastach, w których działalność człowieka powoduje zmniejszenie się liczby gatunków flory oraz fauny. Przykłady działań wzmacniających bioróżnorodność znajdują się pod literami A, D, K, L, Ł, M, O, P, U oraz Z.

C – Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza” – czytaj [tutaj](#).

D – Drzewo sędziwe – projekt, który zakłada ochronę i poprawę kondycji pomników przyrody i innych starych drzew dzięki ograniczeniu zabiegów pielęgnacyjnych do niezbędnego minimum. Sędziwe drzewa są oddzielane od otoczenia ogrodzeniem. Obumieranie gałęzi czy pojawienie się posuszu to procesy, których przy drzewach sędziwych nie należy zakłócać, a ogrodzenie to również sygnał dla nas, ludzi, żeby zachować ostrożność. Drzewa sędziwe to także domy dla wielu gatunków zwierząt, które znajdują tam schronienie oraz pożywienie.

E – edukacja przyrodnicza – warsztaty, spacer przyrodnicze, spotkania z mieszkańcami, podczas których młodszy i starszy zapoznają się z ideami m.in. ogrodnictwa miejskiego i „zero waste” oraz wzbogacają swoją wiedzę na temat miejskiego świata przyrody. Od 2019 r. edukację prowadzi również Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”.

F – filmowy maraton „Kino na trawie” – kino letnie organizowane w ramach projektu „Zatrać się w zieleni” to pokazy filmowe w zielonych miejscach Krakowa. Co roku pod gołym niebem i na wygodnych leżakach można oglądać wyjątkowe filmy, które stają się pretekstem do różnorodnych rozważań, np. na temat wielokulturowości czy ekologii.

G – gra Zielony Detektyw – każdy spacer może być okazją do odkrywania tego, co znajduje się dokoła nas. Wystarczą proste karty, na których piszemy podstawowe hasła – zielony, suchy, gładki itp. Losując przypadkowe karty, szukamy w swoim otoczeniu przedmiotów, które posiadają daną cechę. To wspaniała zabawa dla całej rodziny, która dzięki temu zamienia się w uważnych detektywów na tropie przyrodniczych tajemnic.

H – hortiterapia – metoda leczenia polegająca na pracy fizycznej w ogrodzie staje się coraz powszechniejsza. Tak popularne obecnie ogrody społeczne, miejskie farmy czy ogrody na

miejskich balkonach wyrosły właśnie z potrzeby kontaktu człowieka z naturą. Ma on ogromne znaczenie zwłaszcza w przypadku dzieci, które w miejskiej rzeczywistości często funkcjonują z dala od przyrody. Próbą zmiany tego stanu są rozmaite warsztaty ogrodnicze organizowane przez ZZM.

I - innowacje - przyswajanie nowych idei oraz proponowanie innowacyjnych rozwiązań od początku towarzyszy działaniom ZZM. Należą do nich m.in. łąki kwietne, Ogrody Krakowian, pilotażowy program zielonych przystanków czy projekt Pasieka Kraków, który znacząco wpływa na zwiększenie liczby owadów zapylających w naszym mieście.

J - jakość życia - cały alfabet krakowskiej EKOR EWOLUCJI to działania, które mają pozytywnie wpływać na jakość życia mieszkańców Krakowa. Tkanka miejska podlega ciągłym zmianom, stąd tak ważna jest dbałość o to, aby przebiegały one w sposób jak najmniej uciążliwy dla przyrody. To jej poszanowanie i ochrona pozwolą na podnoszenie jakości naszego życia.

K - kwatera pyłochwytna na Błoniach - każdego roku na Błoniach wyznaczane jest miejsce, w którym nie przeprowadzamy koszeń. Wysoka trawa ma szereg zalet: jest schronieniem dla wielu mniejszych organizmów, lepiej pochłania zanieczyszczenia powietrza, a ziemia, na której rośnie, dłużej zachowuje wilgoć.

L - lasy i zwiększanie ich obszaru w mieście - w Krakowie realizowany jest „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości Miasta Krakowa na lata 2018-2040”, dzięki któremu na terenach miejskich każdego roku sadzonych jest ponad 100 tys. drzew.

Ł - łąki kwietne - Zarząd Zieleni Miejskiej od 2017 r. tworzy na terenie Krakowa łąki kwietne, które wzmacniają tak pożądaną w mieście bioróżnorodność. Wyższe niż zwykły trawnik łąki kwietne poprawiają także funkcjonowanie gospodarki wodnej (gleba dłużej zatrzymuje wilgoć) i stanowią lepszą barierę dla pyłów i zanieczyszczeń. W Krakowie mamy ponad 20 ha łąk kwietnych i systematycznie będzie ich przybywać.

M - martwe drewno - ma ogromne znaczenie dla rozwoju miejskiej bioróżnorodności. Kłody pozostawiane są chociażby w „dzikich strefach” tworzonych na terenie miasta, a potencjał martwego drewna jest wykorzystywany także w projekcie „Drzewo sędziwe”. ZZM utworzył również edukacyjną ścieżkę martwego drewna, która łączy dwie krakowskie dzielnice - Prądnik Czerwony oraz Mistrzejowice.

N - Natura 2000 - program funkcjonujący od 2004 r. pozwala na obejmowanie ochroną kolejnych cennych przyrodniczo terenów. Głównym jego celem jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim celem jest ochrona różnorodności biologicznej. W Krakowie takiej ochronie podlegają Dębnicko-Tyniecki Obszar Łąkowy, Skawiński Obszar Łąkowy oraz Łąki Nowohuckie. Ich łączna powierzchnia to 386 ha.

O - ogrody społeczne - to projekt będący odpowiedzią na światowy trend tworzenia w przestrzeni miejskiej ogrodów uprawianych przez mieszkańców. Miejsca takie stają się coraz bardziej popularne także w Krakowie, gdzie efektem ogrodniczej pasji jest już dziewięć funkcjonujących ogrodów społecznych. Dla wielu krakowian mieszkających w blokach czy

kamienicach jest to jedyna możliwość „uprawiania własnego ogródka”.

P – parki kieszonkowe – nazywane Ogrodami Krakowian, to pomysłowo zagospodarowane oraz zaaranżowane miejsca na terenie miasta. W Krakowie jest ich 25, w planach są kolejne. Każdy park kieszonkowy posiada swój motyw przewodni, który podkreślony jest poprzez nasadzenia, elementy zabawowe oraz edukacyjne. Ogrody Krakowian zostały już trzykrotnie nagrodzone – zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej.

R – R3 TREES – system informatyczny pozwalający na zarządzanie terenami zielonymi. To tutaj np. gromadzone są dane na temat stanu i kondycji poszczególnych drzew (arbotagi). Z aplikacji korzystają w terenie nasi ogrodnicy miejscy, którzy mogą na bieżąco zlecać wykonanie prac pielęgnacyjnych. System – także na bieżąco – monitoruje wykonywanie zadań, sygnalizuje ewentualną nieterminowość ich realizacji, daje możliwość wprowadzania alertów do zleceń oraz generowania raportów i statystyk.

S – Szkoła Ogrodników Miejskich – organizowany corocznie cykl szkoleń dla miejskich ogrodników oraz osób, które chcą rozpocząć swoją przygodę z ogrodnictwem miejskim na własnej działce czy po prostu na balkonie. Warsztaty praktyczne wsparte odrobiną teorii pokazują, jak ogromną satysfakcję można czerpać z doglądania swoich „upraw”.

T – trasy edukacyjno-przyrodnicze – miejskie lasy Krakowa to przepiękne miejsca, świetne na krótsze lub dalsze wędrowki. Ustawione w nich tablice edukacyjne sprawiają, że relaks można połączyć ze zdobywaniem wiedzy. Uroczyska Skotniki, Tonie, Wiszówka czy trasa na polanę widokową na Sikorniku to idealne miejsca na weekendowe wycieczki.

U – użytek ekologiczny – w tym roku ZZM zaproponował wytyczenie siedmiu nowych użytków ekologicznych o łącznej powierzchni ponad 35 ha. Są to murawy kserotermiczne Bielany, murawy kserotermiczne Bogucianka, kamieniołom Bogucianka, wzgórze Wielkanoc, kamieniołom Libana, Piaski Wielkie oraz starorzecze Wisły w Mogile. Wszystkie to wyjątkowe pod wieloma względami ekosystemy. O użytkach pisaliśmy w 7. numerze KRAKOWA.PL.

W – Wisła Łączy – projekt mający na celu rewitalizację bulwarów wiślanych oraz stworzenie nowych ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż najważniejszych dopływów Wisły: Rudawy, Wilgi, Prądnika, Białuchy i Dłubni. Kilkadziesiąt kilometrów połączonych tras rowerowych, wydzielone miejsca dla pieszych, a także ławki, leżaki i miejsca rekreacji mają sprawić, że więcej osób zechce zamienić samochód na rower czy rolki i odpocząć w otoczeniu zieleni.

Z – zwierzostrefy – nazywane również strefami przyrodniczymi, to obszary, które pozostawia się przyrodzie i nie ingeruje się w nie lub ogranicza się ingerencje do niezbędnego minimum. Te przyrodnicze enklawy są tworzone specjalnie dla m.in. jeży, wiewiórek, roślin miododajnych, owadów zapylających, rechoczących płazów i rzeszy rozśpiewanych ptaków. W Krakowie jest 26 takich stref o łącznej powierzchni 13,74 ha, a w tym roku powstaną kolejne, m.in. na Plantach Mistrzejowickich i w parku Nad Wilgą, o łącznej powierzchni ok. 2,50 ha.